

Natalia Paprocka
Agnieszka Wandel
University of Wrocław (Poland)

**Controversies and construction of meaning in popularisation discourse
– example of the language used to talk about masturbation in sex education books
for children and adolescents**

Sex education for children and adolescents does not consist only in informing about emotional, social or physical aspects of sexuality, but also in shaping expected behaviour patterns and promoting moral, cultural or religious norms (see e.g. Izdebski 2003). Controversies linked to sexual education result from the beliefs of the adults involved in the educational process, who want to educate the young generation according to the values they profess. In Poland, this commitment is visible in sex education approaches at school, but sex education books for children and teenagers are also at the centre of the controversy. Certain issues addressed in these books are considered particularly sensitive, e.g. contraception, abortion, homosexuality or masturbation. In our presentation, we would like to show how the meaning of the latter concept is constructed in educational books for teenagers, as an example of popularisation discourse (see Starzec 2013; Poprawa 2016). Our study corpus consists of texts addressing this issue, taken from 26 sex education books published in Poland in the 1990–2018 period. In order to analyse how the meaning of this concept is constructed, we will use the methodology developed by the new school of French linguistic discourse analysis (FLDA), which has been developing since the 1990s and focuses on media discourse, especially the press discourse. Following researchers linked to this trend (Siblot 1997; Moirand 2007; Simon 2010; Veniard 2013; Hailon 2014; Grzmil-Tylutki 2010; Biardzka 2016, 2017; Rębkowska 2018; Chruściel 2018), we assume that the meaning of words is constructed by the discourse, which is inevitably intentional and axiological, and that the collective (discursive) memory of the language users plays a key role in the process.

Keywords: sex education books, sex education, popularisation discourse, French linguistic discourse analysis, construction of meaning

Selected bibliography:

- Biardzka E. 2016. "Narzędzia badawcze francuskiej analizy dyskursu na przykładzie zdrowej żywności w dyskursie medialnym", in: W. Żarski, T. Piasecki (red.), *Kuchnia i stół w komunikacji społecznej: dyskurs, tekst, kultura*, Wrocław, 13–20.
- Biardzka E. 2017. "La construction du sens social en discours. Le cas de Grexit", *Studia Romanica Posnaniensia* 44:3, 29–41.
- Chruściel P. 2018. "Konstrukcja znaczeń w dyskursie prasowym", in: B. Skowronek, E. Horyń, A. Walecka-Rynduch (red.), *Język a media. Wzory języka we współczesnych mediach*, Kraków: Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Pedagogicznego, 37–48.
- Grzmil-Tylutki H. 2010. *Francuska lingwistyczna teoria dyskursu. Historia, tendencje, perspektywy*, Kraków: Universitas.
- Hailon F., 2014. "Contribution à une sémantique médiatique numérique (nouvelles pratiques médiatiques numériques et savoirs de sens commun)", *Studii de Lingvistică* 4, 93–110.
- Izdebski Z. 2003. *Edukacja seksualna*, in: E. Różycka (red.), *Encyklopedia pedagogiczna XXI wieku*, t. 1, Warszawa: Żak, 977.
- Moirand S. 2007. *Le discours de la presse quotidienne. Observer, analyser, comprendre*, Paris: Presses Universitaires de France.
- Poprawa M. 2016. "Świat wynalazków i odkryć naukowych w dwudziestoleciu międzywojennym – wybrane strategie dyskursu popularnonaukowego w prasie", *Język a Kultura* 26, 131–150.
- Rębkowska A. 2018. "Czy język mediów da się zmierzyć? W poszukiwaniu metodologii badań porównawczych nad dyskursem prasowym", in: B. Skowronek, E. Horyń, A. Walecka-Rynduch (red.), *Język a media. Wzory języka we współczesnych mediach*, Kraków: Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Pedagogicznego, 13–23.
- Siblot P. 1997. "Nomination et production de sens: le praxème", *Langages* 127, 38–55.
- Starzec A. 2013., *Styl popularnonaukowy – styl dyskursu popularnonaukowego*, w: E. Malinowska, J. Nocoń, U. Żydek-Bednarczuk (red.), *Style współczesnej polszczyzny. Przewodnik po stylistyce polskiej*, Kraków: Universitas.
- Veniard M. 2013. *La nomination des événements dans la presse. Essai de sémantique discursive*, Besançon: Presses universitaires de Franche-Comté.

Natalia PAPROCKA: Translation researcher and Romance philologist, lecturer at the Institute of Romance Studies, University of Wrocław. Her works focus on the translation of children's literature, the reception of French children's literature in Poland, quality assessment in translation, and terminology. Author of two monographs: *Erreurs en traduction pragmatique du français en polonais: identifier, évaluer, prévenir* (2005) [Errors in translation of pragmatic

texts from French into Polish: identification, assessment, prevention] and *Sto lat przekładów dla dzieci i młodzieży w Polsce. Francuska literatura dla młodych czytelników, jej polscy wydawcy i ich strategie (1918–2014)* (2018) [A hundred years of translations for children and youth in Poland. French literature for young readers, its Polish publishers and their strategies (1918–2014)]. Co-founder and member of the Centre for Research on Children's and Young Adults Literature of the University of Wrocław.

Agnieszka WANDEL: Bibliologist and Romance philologist, lecturer at the Institute of Library and Information Science of the University of Wrocław. She is interested in the issues of publishing and the book market for young readers. Author of the monograph *Przemiany współczesnej książki popularnonaukowej dla dzieci i młodzieży (na przykładzie francuskiej oferty wydawniczej)* [The Transformation of the Contemporary Popular Science Book for Children and Youth (Exemplified by French Publishing Offer)]. Associate editor of the bibliological review *Roczniki Biblioteczne* [Library Annals], collaborator of the web portal *Mądre książki* [Wise Books] in the field of children's book critique, member of the Centre for Research on Children's and Young Adults Literature of the University of Wrocław.

Kontrowersje a budowanie znaczeń w dyskursie popularnonaukowym – na przykładzie sposobów mówienia o masturbacji w książkach do edukacji seksualnej dla dzieci i młodzieży

Edukacja seksualna dzieci i młodzieży polega nie tylko na informowaniu o emocjonalnych, społecznych czy fizycznych aspektach seksualności, ale również na kształtowaniu pożądanych wzorców zachowań oraz propagowaniu norm obyczajowych, kulturowych lub religijnych (zob. np. Izdebski 2003). Kontrowersje, jakie się z nią wiążą, wynikają ze związku ze światopoglądem zaangażowanych w proces edukacyjny dorosłych, którzy pragną wychowywać młode pokolenie zgodnie z wyznawanymi wartościami. W Polsce zaangażowanie to uwidacznia się w postawach wobec edukacji seksualnej realizowanej przez szkołę, ale obiektem kontrowersji stają się również służące edukacji seksualnej książki dla dzieci i młodzieży. Do szczególnie drażliwych kwestii, które są w nich poruszane, należą m.in.: antykoncepcja, aborcja, homoseksualizm czy masturbacja. W naszym wystąpieniu chcielibyśmy pokazać, w jaki sposób przebiega proces budowania znaczenia tego ostatniego pojęcia w książkach edukacyjnych dla młodzieży, stanowiących przykład dyskursu popularnonaukowego (zob. Starzec 2013; Poprawa 2016). Nasz korpus stanowią teksty

zaczepnięte z 26 książek poświęconych edukacji seksualnej, w których pojawiło się to zagadnienie i które wydano w Polsce w latach 1990–2018. Aby przeanalizować sposób budowania znaczenia omawianego pojęcia, posłużymy się metodologią wypracowaną przez nową szkołę francuskiej lingwistycznej analizy dyskursu (FLAD), która rozwija się od lat 90. XX wieku i skupia swą uwagę na dyskursie medialnym, zwłaszcza prasowym. Za badaczami tego nurtu (Siblot 1997; Moirand 2007; Simon 2010; Veniard 2013; Hailon 2014; Grzmil-Tylutki 2010; Biardzka 2016, 2017; Rębkowska 2018; Chruściel 2018) przyjmujemy, że to dyskurs – który jest nieuchronnie intencjonalny i ma charakter aksjologiczny – buduje znaczenia słów, a w tym procesie kluczową rolę odgrywa zbiorowa (dyskursywna) pamięć użytkowników języka.

Słowa kluczowe: książki do edukacji seksualnej, edukacja seksualna, dyskurs popularnonaukowy, francuska lingwistyczna analiza dyskursu, budowanie znaczeń